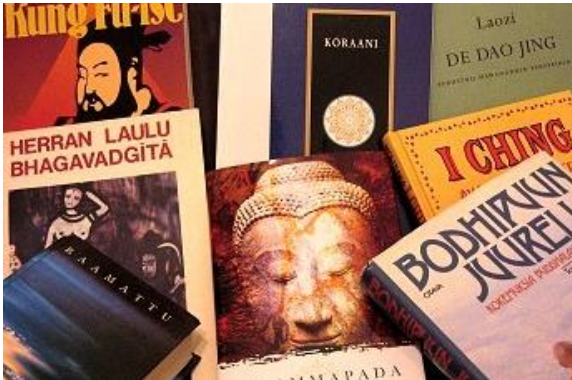

Pyhien kirjojen yleisluonne ja kunnioitus

Lähes kaikissa uskonnoissa on pyhää kirjallisuutta. Erityisesti Lähi-idässä syntyneitä juutalaisuutta, kristinuskkoa ja islamia kutsutaan **kirjauskonnoiksi**, koska niiden opit ja uskonelämä nojautuvat vahvasti pyhiin teksteihin. Uskonnollisten yhteisöiden mukaan pyhät kirjat ovat jumalallista ilmoitusta. Ne ovat voineet syntyä uskonnollisten opettajien tai profeettojen vaikutuspiirissä, mutta niiden uskotaan olevan Jumalan inspiroimia ja ilmaisevan tärkeitä totuuksia.

Pyhiä kirjoja käytetään uskonnoissa monella tavalla: joskus oppien ja ajattelutapojen ohjaajana, joskus taas kirjat ovat mietiskelyn tai rukouksen apuneuvoja. Kirjat voivat sisältää esimerkiksi myyttisiä kertomuksia, eettisiä ohjeita, rituaalisääntöjä, Jumalaa ylistäviä hymnejä ja rukouksia.

Kirjan pyhyys vaikuttaa siihen, mitä sille saa tehdä. Pyhän kirjan ilmoitusluonne voidaan ottaa hyvin kirjaimellisesti ja kirjan kääntämiseen muille kielille saatetaan suhtautua varauksellisesti. Esimerkiksi islamissa opetetaan, että Koraani on sanatarkka kopio taivaallisesta kirjasta ja se on aito vain arabian kielellä. Joskus taas pyhien tekstien kääntäminen uusille kielille katsotaan tärkeäksi lähetystehtäväksi. Yleensä uskonnollisten tekstien kopiointi suoritetaan erityisellä tarkkuudella ja kirjoja kohdellaan kunnioittaen. Esim. islamissa Koraania ei lasketa lattialle ja juutalaisuudessa toorarullia säilytetään koristelluissa koteloissa ja kaapeissa.

Kaanon. Monesti uskonnollisten tekstien taustalla on ollut pitkä suullinen perinne, jota alettiin kirjoitustaidon kehittyttyä kirjoittaa ylös. Usein perinteessä on elänyt runsaasti eri ikäisiä tekstejä, joista on hyväksytty vain tietyt kirjat ohjeellisten kirjojen kokoelmaan eli kaanoniin. **Kanonisointi** tarkoittaa jonkin kirjan (tai jonkin muun asian) arvovaltaiseksi ja pyhäksi määrittelemistä.

Uskontojen pyhät kirjat

Hindulaisuus: Veda-kirjallisuus

Vedat ovat vanhinta intialaista kirjallisuutta, jonka tausta on n. 4000-3500 vuoden takaisessa Indus-joen kulttuurissa ja lännestä tulleiden arjalaisten valloittajien uskonnossa. Sanskritin-kieliset Vedat kirjoitettiin ajanlaskun alun jälkeisinä vuosisatoina. Vedat jakautuvat neljään laajaan osaan, joista tunnetuin on Rigveda. Tekstit sisältävät mm. jumaluutta ylistäviä

hymnejä sekä palvontaohjeita. Merkittäviä hindujen tekstejä ovat myös filosofista pohdintaa sisältävät Upanisadit sekä kansallishenkkinen runoelma Bhagavadgita ("Herran laulu").

Buddhalaisuus: Tripitaka-kirjakokoelma

Tripitaka (palin kielellä Tipitaka) tarkoittaa "kolmea koria". Legendan mukaan laajaa kolmiosaista tekstikokonaisuutta säilytettiin alkuaikoina kolmessa korissa. Varhaisimmat tekstit ovat peräisin Buddhan (Siddhartha Gautama) ajoilta n. 500-450 eKr. Kirjakokoelma sisältää monenlaista aineistoa mm. luostarisääntöjä, Buddhan opetuksia ja filosofisia tarkasteluja. Tripitakasta on syntynyt monia erilaisia versioita mm. sanskritin, palin ja kiinankielisiä kokonaisuuksia. Tripitakan luvuista käytetään nimitystä "sutra" (tai sutta). Länsimaissa paljon luettu Tripitakan teksti on kauniita runollisia säkeitä sisältävä Dhammapada ("Totuuden tie").

Kristinusko: Raamattu

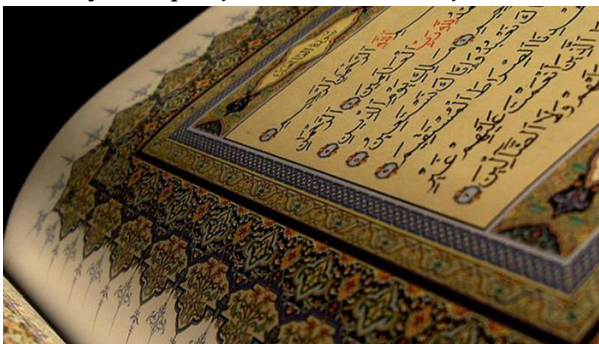
Kristittyjen pyhä kirja Raamattu (taustalla kreik. grammata = kirjoitukset) on 66 kirjan kokoelma, joka jakautuu Vanhaan ja Uuteen testamenttiin. Vanha testamentti (VT, 39 kirjaa) syntyi n. 800-165 eKr. ja se kuvaa Israelin kansan vaiheita ja uskontoa. Uusi testamentti (UT, 27 kirjaa), syntyi 50-150 jKr., kertoo Jeesuksen toiminnasta, opetuksista ja kirkon synnystä. Kristityille keskeisintä UT:n sisältöä ovat Jeesuksen elämästä kertovat evankeliumit (Matteus, Markus, Luukas ja Johannes). Eräät kirkot katsovat Raamattuun kuuluviksi myös Apokryfikirjat (VT:n varhaiseen kreikankieliseen versioon sisältyneet kirjat, esim. Siirakin kirja ja Makkabealaiskirjat).

Juutalaisuus: Heprealainen Raamattu (Vanha testamentti)

Juutalaisten pyhä kirja on ns. heprealainen Raamattu, jota kristityt nimittävät Vanhaksi testamentiksi. Juutalaiset jakavat kirjoitukset kolmeen osaan: Tooraan, Profeettoihin ja Kirjoituksiin. Keskeisin osa on Toora, joka koostuu viidestä Mooseksen kirjasta. Toora on juutalaisille Jumalan laki, joka annettiin Siinain vuorella Mooseksen välittämänä Israelin kansalle. Lain noudattaminen on uskonnollinen velvollisuus ja tie onnelliseen elämään. Tärkeä on myös rabiinien perimätietoa sisältävä Talmud, joka on peräisin 200-500-luvulta jKr.

Islam: Koraani

Arabiankielinen Koraani koottiin profeetta Muhammedin Jumalalta (Allah) saamien ilmestysten pohjalta 600-luvulla jKr. Koraani koostuu 114 luvusta eli suurasta. Kirja sisältää monenlaisia uskonnollisia tekstejä, esim. rukouksia ja elämänohjeita. Alkupuolelle on asetettu viimeksi syntyneet pitkät suuret ja kirjan lopussa ovat lyhyet runolliset suuret, jotka ovat varhaisia Muhammedin ilmestyksiä. Islamilaiset ajattelevat, että taivaassa on varsinainen Koraani, jonka kopioita maanpäälliset kirjat ovat. Koraani on aito vain arabian kielellä.

Muiden uskontojen tärkeitä kirjoja:**Kiinan taolaisuus ja kungfutselaisuus:**

- Tao Te Ching (joskus muodossa Daodejing, syntyi n. 500 eKr.)
- I Ching (ns. Muutosten kirja, n. 1000 eKr.)
- Kung Fu-tse: Keskustelut (n. 500 eKr.)

Japanin shintolaisuus:

- Nihonshoki (720 jKr.)
- Kojiki (712 jKr.)

Sikhiläisyys:

- Adi Granth (1603 jKr.)

Otavan Opisto / Juha Seppänen pohjalta muokannut Kiira Veltheim

http://opinnot.internetix.fi/fi/muikku2materiaalit/lukio/ue/ue1/6_pyhat_kirjat_ja_raamattu/01_pyh_kirjojen_yleisluonne?C:D=hNvv.g4W7&m:selres=hNvv.g4W7

http://opinnot.internetix.fi/fi/muikku2materiaalit/lukio/ue/ue1/6_pyhat_kirjat_ja_raamattu/02_usk_pyhatkirjat?C:D=hNvv.g4WY&m:selres=hNvv.g4WY